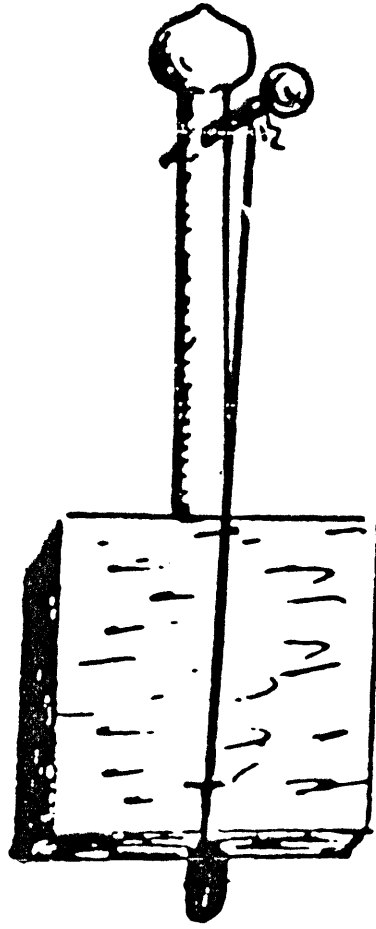

6

ی [Ye]: نام ابجدی نغمه‌ای در دانگ دوم، از نغمه‌های هفده گانه وتر قدیم موسیقی ایران.

یاتوغان [Yātuqān]: سازی است رشته‌ای مطلق از رده قانون یا سنتور که به آن باتوغن هم گفته اند. این ساز ۱۷ سیم داشت و فاقد دسته است و گوشی هم برای کوک کردن سیم‌ها ندارد.

یاحقی بهروز [Behruz Yāhaqqi]: نوازنده تار و پسر استاد حسین یاحقی است.

یاحقی، بهزاد [Behzād Yāhaqqi]: نوازنده سه تار و پسر استاد گرانقدر موسیقی حسین یاحقی است.

یاحقی، پرویز [Parviz Yāhaqqi]: پرویز صدیقی پارسی، معروف به پرویز یاحقی، خواهرزاده استاد حسین یاحقی در سال ۱۳۱۵ خورشیدی در خیابان صفی علیشاه تهران بدنیا آمد. در کودکی به زدن نیلک روی آورد. از هفت سالگی علیرغم مخالفت‌های پدر و مادرش با حمایت دائمی خود، حسین یاحقی به فراگیری نت و ملودی‌های گوناگون پرداخت. یادگیری او باعث حیرت استاد حسین یاحقی شد. او در سن ۱۱ سالگی به تمامی ردیف‌ها، چهار مضرب‌ها و آهنگ‌های ضربی آشنائی کامل پیدا نموده بود. پرویز یاحقی دو سال نزد استاد ابوالحسن صبا آموزش دید و همراه با دائی خود به رادیو رفت و همراه با او، بعنوان نوازنده خردسال در برنامه‌های رادیویی قطعاتی اجرا نمود. نخستین اجرای او که با پیشنهاد اسماعیل نواب صفا صورت گرفت در سال ۱۳۲۷ خورشیدی بود.

او تا ۱۸ سالگی همکاری‌اش را با رادیو ادامه داد و در آن زمان با پیشنهاد داود پیرنیا، آهنگی را بنام «امید دل من کجائی» با صدای استاد غلام حسین بنان را ساخت که اعضای ارکستر آن: استاد صبا، حسین یاحقی، مرتضی محجوبی، علی تجویدی، حبیب‌اله بدیعی، میرنقیبی، زرین پنجه، حسین تهرانی، وزیری تبار و خود او بودند. پرویز یاحقی پیش از آنکه به رادیو برود، خبرنگار روزنامه پست تهران بود. بر روی بیش از نود در صد آهنگهای پرویز یاحقی بیژن ترقی شعر گذاشته است. پرویز یاحقی همسر سابق، خانم حمیرا خواننده صاحب نام و مشهور می‌باشد. پرویز یاحقی بیشتر با خوانندگانی چون: دلکش، مرضیه، الهه و بنان همکاری داشت. از ترانه‌های ماندگاری که او آهنگ آنها را ساخته است میتوان به: در سکوت شب، چو اسیر دام توام، کلبه من، گردباد، اشک سپهر با صدای دلکش، سراب آروز، فرزانه، اسیر، طاووس زیبا، برگ خزان، آواز دل با صدای مرضیه، ای امید دل من کجائی با صدای بنان و ترانه: بی خبر با صدای الهه، اشاره داشت.

Ā,a A,a آدم (Ādam) S,s K,k Š,s سرکش (Sarkēš) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

Z,z زاله (Zāle) C,c U,u جوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdān) I,i ایران (Iran) رات‌های (القای) نوین برای درست خواندن

یاحقی، حسین [Hoseyn Yâhaqqi]: استاد حسین یاحقی در سال ۱۲۸۲ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. آموختن موسیقی را نزد خواهرش کشور خانم آغاز کرد. در کودکی به میرزا حسین تعزیه گردان سپرده شد که تعزیه خوانی کند. او در تکیه سید اسماعیل، در نقش: صغری، بلقیس، علی اکبر و قاسم به تعزیه خوانی مشغول شد. در ۱۱ سالگی با فوت خواهرش، نزد حسین خان اسماعیل زاده رفت و نواختن کمانچه را آموخت. استاد حسین یاحقی، نت نویسی و نوازندگی ویلن را نزد استاد ابوالحسن صبا آموخت. از شاگردان مشهور او میتوان به استاد علی تجویدی اشاره کرد که ۲/۵ سال در کلاس او به فراگیری موسیقی مشغول بود. از دیگر شاگردان او: پرویز یاحقی، خواهرزاده اش میباشد. استاد حسین یاحقی علاوه بر ویلن و کمانچه با نواختن سنتور و سه تار نیز آشنائی کامل داشت و در زمان فعالیت هنری خود بالغ بر پانصد آهنگ، پیش درآمد و رنگ ساخت. استاد حسین یاحقی در ۶ آبان ۱۳۴۷ خورشیدی چشم از جهان فرو بست.

یاحقی، فرخ لقا (کشور خانم) [Farrox-laqa Yâhaqqi]: زنده یاد فرخ لقا یاحقی، فرزند محمد اسماعیل خان یاحقی و خواهرزنده یاد استاد حسین یاحقی است که در نواختن ویلن و کمانچه از مهارت بسزائی برخوردار بود و او مشوق برادرش حسین یاحقی بود. فرخ لقا یاحقی در جوانی چشم از جهان فرو بست و بنا به اعتقاد موسیقیدانهای آن زمان اگر او زنده مینماد، یکی از بزرگان موسیقی ایران میشد.

یاحقی، محمد حسین [Mohammad Hoseyn Yâhaqqi]: نوازنده چیره دست ویلن و پسر استاد حسین یاحقی، در سال ۱۳۲۰ خورشیدی بدنیا آمد. او از ۶ سالگی فراگیری ویلن را آغاز کرد و سپس نزد استاد حسین تهرانی برای آموختن ضرب رفت. محمد حسین یاحقی از سال ۱۳۴۷ خورشیدی، همکاری خود را با رادیو ایران آغاز نمود.

یاحقی، منصور [Mansur Yâhaqqi]: نوازنده چیره دست سنتور و خواهرزاده استاد حسین یاحقی و از شاگردان حبیب سماعی است. او مدتها در ارکستر حسین یاحقی به نوازندگی سنتور اشتغال داشت.

یادگاریان، زاون [Zâven Yâdgaryân]: از استاد های قدیمی هنرستان موسیقی تبریز در زمان ریاست عزیز شعبانی. این هنرمند، در هنرستان تبریز، ویلن تدریس می کرد.

آ,â A,a آدم (Âdam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وچدان (Vojdan) O,o وچوب (Cub) U,u C,c زاله (Zâle) Z,z

یادگاری، دستگاه موسیقی [Dastgáhe Musiqiye Yádegári]: یادگاری دستگاه موسیقی اهل حق است که از ساختار دستگاه موسیقی عابدینی تبعیت می‌کند، اما وزن (ریتم) و عبارت پردازی آن متفاوت است.

یادی از بزرگان موسیقی [Yádi az bozorgáne Musiqi]: برنامه رادیویی در خصوص شرح حال بزرگان موسیقی ایران که در رادیو صدای ایران لس آنجلس از ۱۸ آپریل ۱۹۹۹ آغاز و در ۱۱ فوریه ۲۰۰۱ تولید و پخش آن قطع شد. نویسندگان شاپور بهروزی و مجری آن گوینده مشهور مولود زهتاب بود. در این برنامه ها به شرح حال بزرگانی چون:

نی داود، مهدی خالدی، رضا ورزنده، قمرالملوک وزیری، ابوالحسن صبا، رضا محجوبی، روح انگیز، شیدا، عارف قزوینی، حسین تهرانی، دلکش، روح‌اله خالقی، موچول و خاطره پروانه، علی تجویدی، حسین قوامی، حسین یاحقی، بنان، مرتضی حنانه، مجید وفادار، پرویز یاحقی، علی نقی وزیری، مهندس همایون خرم و مرتضی محجوبی مفصلاً اشاره شده است.

یادی از هنرمندان [Yádi az Honarmandán]: برنامه‌ای رادیویی در خصوص هنرمندان موسیقی ایران که تهیه و اجرای آن توسط زنده یاد روح‌اله خالقی صورت گرفت.

یارشاه [Yár-sháh]: از خوانندگان مشهور زن در دوران فتح علی‌شاه و محمد شاه: نام اصلی این خواننده بیگم رستم آبادیه بوده است.

یاروویی، طاهر [Táher Yárvisi]: طاهر یاروویی، خواننده، نوازنده و سازنده تنبور در سال ۱۳۱۹ خورشیدی در روستای گهواره گوران بدنیا آمد. اولین استاد او «چنگیز فرمانی» نوازنده و سازنده مشهور تنبور است. طاهر یاروویی، مقام‌های موسیقی را نزد سید ولی حسینی آموخت. او در حال حاضر در زادگاهش زندگی می‌کند.

یاسری، حسین [Hoseyn Yáseri]: نوازنده چیره دست گیتار که در لس آنجلس فعالیت دارد.

یاسری، داود [Dávud Yáseri]: داود یاسری در سال ۱۳۳۲ خورشیدی، در کاشان بدنیا آمد. در کودکی نواختن ضرب را آغاز کرد. در سال ۱۳۴۹ به هنرستان موسیقی ملی و نزد استاد محمد اسماعیلی

آ,â A,a آدم (Ádam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyám)

وات‌های (النسای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i (Vojdan) وجدان O,o V,v (Cub) جوب U,u C,c (Zale) زاله Z,z

رفت و در سال ۱۳۵۲ رسماً کار خود را با ارکسترهای وزارت فرهنگ و هنر آغاز کرد. او مدتی با گروه سماعی به سرپرستی فریدون ناصری همکاری داشت.

یاسمین [Yásamin]: خواننده مشهور و قدیمی و همدوره با دلکش، الهه، مرضیه، پروین و پوران که از شاگردان زنده یاد عبدالعلی وزیری بود. از ترانه های ماندگار او میتوان به: صحرانشین با آهنگی محلی اشاره داشت. یاسمین از همکاران نزدیک بزرگ لشگری بشمار میرفت.

یافا [Yafá]: مغازه فروش آلات موسیقی در میدان بهارستان در سالهای پیش و بعد از ۱۳۳۵ خورشیدی.

یان باسما [Yán básmá]: از آوازهای مشهور ایل قره پاپاغ که در اطراف نقده زندگی می کنند.

یاور، قلی خان [Qoli-xán Yávar]: نوازنده چیره دست قره نی در زمان ناصرالدین شاه.

یاوری، حسین [Hoseyn Yávári]: زنده یاد حسین احمدیان ملقب به یاوری در سال ۱۲۸۵ خورشیدی، در اصفهان بدنیا آمد. در کودکی پدرش را از دست داد و در مغازه ای به کار کردن پرداخت و هر روز که کاروان شتر از مقابل مغازه می گذشتند، او به نی ساربانان گوش میداد. حسین با راضی کردن، صاحب مغازه، صاحب نی شد و از آن زمان به تمرین پرداخت. اولین استاد او نایب اسداله، نی زن معروف قاجار بود. پس از نایب اسداله، او نزد مهدی نوائی و دیگر استادان معروف نظیر: محمد خان بلبلی، نور علی خان برومند، استاد رحیم و میرزا حسین خضوعی رفت. حسین یاوری علاوه بر نواختن نی، در خواندن هم فعالیت خوبی داشت. حسین یاوری در سالهای آخر عمر بینائی اش را از دست داد و در اصفهان در کوچه «رسومات» به زندگی محقر و ساده خود ادامه میداد تا اینکه در ۲۲ آذرماه ۱۳۵۷ خورشیدی درگذشت.

یحیی اول [Yahyá avval]: یحیی اول یا قدیم، سازنده زبردست سه تار در زمان قاجار است.

یحیی دوم [Yahyá dovvom]: یحیی خان، سازنده زبردست تار که شاگردان بسیاری در این رشته بعد از خود بجا گذاشت. او فرزند خاچیک، صنعتگر ارمنی است که کارهای استاد فرج اله را الگو قرار میداده است.

یحیائیان [Yahyāwyān]: (معمدالملک) فرزند مشیرالدوله، نوازنده چیره دست پیانو که از شاگردان سالار معزز بوده است.

ید بقوم [Yadd-baqum]: به نی سنتی در موسیقی ترکمن صحرا اطلاق می شود.

یراع [Yarāw]: سازی است بادی چوبی زیانه دار، از رده سورنای.

یرغو [Yarqu]: شاخی میان تهی که آنرا مانند نفیر می نوازند. به احتمال قوی یرغو، همان بُرغو است که سازی است از خانواده بوق، نفیر یا کرنا.

یزدان آفرید [Yazdān-āfarid]: نخستین ترانه‌ای که باربد در جامه سبز از میان درختان سرو برای خسرو پرویز خوانده است.

یزدان پرست [Yazdān-parast]: از خوانندگان مشهور گیلان در سالهای پیش و بعد از ۱۳۲۰ خورشیدی.

یزدان مهر، لطف‌اله [Lotf-ollāh Yazdān-mehr]: لطفاً به مفخم پایان، لطف‌اله نگاه کنید.

یزدانی، اکبر [Akbar Yazdāni]: اکبر یزدانی نوازنده سازهای بادی در نقده، در سال ۱۳۰۵ خورشیدی در این شهر بدنیا آمد. او از ایل قره پایاغ است. او نوازنده: زورنا، نی، دوزله، دهل بزرگ و ضرب است. استاد او «محمد یار» بوده است.

یزدانیان، حسن [Hasan Yazdānyān]: زنده یاد حسن یزدانیان از خوانندگان مشهور قدیمی است که در سال ۱۳۱۷ خورشیدی در نجف آباد اصفهان بدنیا آمد. او از ۷ سالگی خواندن را آغاز کرد. سپس کار را با خواندن آوازهای مثنوی دنبال کرد. در سیزده سالگی نزد غلامعلی پور احمد، نی نواز معروف نجف آباد رفت و از محضر او بهره‌ها برد. او در ۱۵ سالگی به تهران آمد و به کلاس استاد اسماعیل مهرتاش رفت. زنده یاد حسن یزدانیان، سالها در برنامه صبحگاهی رادیو مناجات می خواند.

یزدانی، فرهمند [Farahmand Yazdāni]: لطفاً به فرهمند نگاه کنید.

آ,ā A,a ادم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوبن برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وحدان (Voddan) V,v C,c U,u چوب (Cub) Z,z زاله (Zale)

یساری، جواد [Javād Yasāri]: خواننده مردمی و کوچه و بازار که پیش از انقلاب از شهرت بسیاری برخوردار بود. از ترانه های ماندگار این خواننده میتوان به: الهی الهی، دستای سرد، نفرین، سفر، کوچه هوس، اسمتو صدا زدم، به پای دل نشستم و سپیده دم اشاره داشت. برخی از ترانه های این خواننده توسط مهستی و شهرام صولتی بازخوانی شده است.

یعقوب خان رشتی [Yawqub-xān Rašti]: نوازنده چیره دست فلوت و از همکاران نزدیک قمرالملوک وزیری.

یغما [Yaqmā]: میرزا رحیم یغما در سال ۱۱۹۶ هجری در روستای خوربیا بانک از توابع جندق بدینا آمد. در ۶ سالگی به شتر چرانی پرداخت تا خرج خانواده خود را تأمین کند. روزی در صحرا، امیر اسماعیل خان عرب عامری که از مالکین عمده بود بر او گذشته و از او پرسش ها کرد. جواب و ادب یغما، موجب خوشنودی امیر شد و او را تحت حمایت خود قرار داد. در خانه امیر، یغما به تخلص مجنون شروع به سرودن شعر نمود. از این شاعر دو مجموعه غزلیات قدیم و جدید، ۵ منظومه کوتاه هزلی باقیمانده است.

یغمائی، کورش [Kuroš Yaqmāwi]: خواننده مشهور پیش از انقلاب که در حال حاضر در تهران به فعالیت هنری خود ادامه میدهد. از ترانه های ماندگار این خواننده میتوان به: گل یخ، شب یلدا، لیل، پائیز، کمون ابرو، هوار هوار، یارم میآید، برکه و طلوع جاودان اشاره داشت.

یغمائی، کوشان [Kušan Yaqmāwi]: نوازنده تنبک و ساکن تهران.

یغیازاریان، آرمیک [Ārmik Yeqyāzāryān]: نوازنده برجسته ویلن و از اعضای ارکستر سنفونیک تهران، بوستون و لس آنجلس آمریکا.

یغیازاریان، لوسیک [Lusik Yeqyāzāryān]: استاد تعلیم پیانو در هنرستان موسیقی تبریز در زمان ریاست عزیز شعبانی (سالهای بعد از ۱۳۳۵ خورشیدی).

یقولونه [Yaquluna]: گوشه ای است در ابوعطا، دنباله حجاز که در ردیف نورعلی خان برومند ذکر

آ،ا A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

وات های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) I,i وحدان (Vojdān) V,v O,o جوب (Cub) C,c U,u زاله (Zale) Z,z

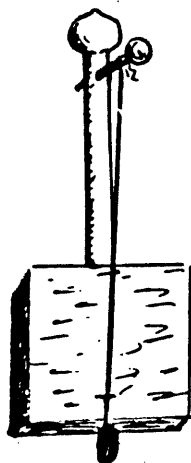
شده است.

یکتار [Yektār]: سازی است رشته‌ای که سه نوع دارد

۱- مطلق؛ از رده چنگ.

۲- مقید؛ از رده رباب.

۳- از خانواده تنبور.

یکتار (بنابر توصیف عبدالقادر مراغه‌ای)

یک‌رنگی، حسن [Hasan Yekrangi]: زنده یاد حسن یک‌رنگی، موسیقیدان برجسته در تبریز بدنیا آمد.

او از صدای گرمی بهره مند بود و با ردیف های موسیقی ایران آشنائی کامل داشت. در سال ۱۳۳۲ در جوانی از ارتفاعی زیاد به زمین سقوط کرد و نخاع شوکی او پاره شد و از آن تاریخ به بعد فلج گردید. پس از چندی از تبریز به تهران آمد و در سه راه شکوفه منزل گزید. او با هنرمندان بسیاری همکاری داشت.

یک صدا [Yeksedá]: یک صوت، یک آواز.

یکم درست [Yekome Dorost]: از اصطلاحات فاصله ها در موسیقی. همصدای یکم درست، بین یک نت تا خود آن نت فاصله‌ای نیست.

یک میزان سکوت [Yek Mizāne Skut]: علامت سکوت گرد، بدون ارزش نسبی اش گاهی معرف یک میزان سکوت است.

یگانه، بهادر [Bhādor Yeqāne]: شاعر و ترانه سرای مشهور معاصر که کار ترانه سرائی را پس از سال ۱۳۴۰ خورشیدی آغاز کرد. او همکاری نزدیکی با خوانندگان آن زمان، خصوصاً الهه، صدیق تعریف، ناهید و سیمین غانم داشت. از سروده های ماندگار او میتوان به: قسم به خدا با صدای ناهید. رسوای زمانه با صدای الهه و ابر پائیز با صدای سیمین غانم اشاره داشت. بهادر یگانه در سال ۱۳۶۳

آ,ā A,a آدم (Adam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkesh) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

وات های (الفای) نوین برای درست خواندن ایران (Iran) i,i وچدان (Vokdan) V,v O,o جوب (Cub) C,c U,u زاله (Zale) Z,z

خورشیدی چشم از جهان فرو بست.

یگانه، عبی [Abi Yegâne]: آهنگساز ساکن کالیفرنیا که همکاری نزدیکی با امید خواننده پُر آوازه دارد.

یگانه، محمد [Mohammad Yegâne]: محمد یگانه، دو تار نواز و بخشی بزرگ شمال خراسان و فرزند زنده یاد محمد حسین یگانه است.

یگانه، محمد حسین [Mohammad Hoseyn Yegâne]: زنده یاد محمد حسین یگانه بزرگ ترین بخشی شمال خراسان بود که پس از ۶۴ سال خواندن و نواختن چشم از جهان فرو بست. محمد حسین یگانه در ۱۲۹۷ خورشیدی در قوچان بدنیا آمد. خانواده او از نسل ترکهای مهاجر به این منطقه بودند.

او از ده سالگی زدن تار را آغاز کرد. اولین معلم او «عوض محمد» بود و پس از او؛ خان محمد بخشی. در سال ۱۳۲۰ پس از ورود قوای شوروی به منطقه، او خانه خود را رها کرد و به روستای کیتکانلو (۳۰ کیلومتری شمال غربی قوچان) رفت و ضمن دایر کردن مغازه سلمانی، به یادگیری دوتار پرداخت، و بمدت چهار سال این ساز را نزد استاد محمد جوزانی آموخت. بعدها یگانه به قوچان بازگشت و با بخشی های دیگر چون: استاد عباسعلی زیدانلو و خان محمد قیتاغی هم نشین شد. محمد حسین یگانه در جشن هنر شیراز، سرای مشیر، هنگام اجرای برنامه چنان از خود بی خود شده بود که شکستگی استخوان انگشت خویش را به هنگام مضراب زدن بر ساز متوجه نشد. آخرین برنامه ای که او اجرا کرد در سال ۱۳۷۰ بود و در همان شب سازش را به پسرش محمد یگانه داد. این رسمی است دیرین و کهن در میان بخشی های شمال خراسان که وقتی مرگ خود را نزدیک می بینند، سازشان را تسلیم می کنند.

یگاه [Yegàh]: پرده ای در موسیقی قدیم ایران است که در راست پنجگاه آمده است.

یگرویح اصفهانی [Yegravij Esfehàni]: از سازندگان تار و سه تار در اواخر دوره قاجاریه است. او از ارمنی های اصفهان بود.

یلدا [Yaldà]: ترانه سرای ساکن لس آنجلس که با اکثر خوانندگان این شهر همکاری دارد. از سروده های او میتوان به ترانه: لوطی با صدای جمال وفائی و آهنگ حسین صمدی اشاره داشت.

À,â A,a آدم (Adam) S,s K,k Š,š سرکش (Sarkes) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)

Ž,ž زاله (Zale) C,c U,u چوب (Cub) V,v O,o وحدان (Vojdan) I,i ایران (Iran) وات های (الفای) نوبن برای درست خواندن

یل یل [Yel-Yel]: از آوازهای مشهور ایل قره پاپاخ که در اطراف نقده زندگی می کنند.

یمینی [Yamini]: عمید محمد بن عثمان یمینی از شاعران اواخر عهد غزنوی بوده است. او از معاصران یمین الدوله بهرامشاه (۵۱۱ - ۵۲۲ هجری) بود.

یمینی، عبدی [Abdi Yamini]: آهنگساز و نوازنده توانای پیانو که از ۶ سالگی بفرآگیری موسیقی پرداخت. اولین سازی که او آموخت آکوردئون بود؛ او با این ساز ده سال کارکرد. در سن ۱۶ سالگی شروع به نواختن ارگ نمود پس از اتمام دوران دبیرستان به انگلستان رفت و در رشته موسیقی کلاسیک فوق لیسانس خود را دریافت داشت. اولین آلبوم عبدی یمینی که به بازار عرضه شد؛ امان از، با صدای داریوش خواننده مشهور بود و پس از این آلبوم، دومین آلبوم، سهم من از ساخته های فرید زلاند که تنظیم هایش را عبدی یمینی انجام داد. عبدی یمینی سالهاست که ارکستر بزرگ داریوش را رهبری می کند. عبدی یمینی اعتقاد دارد که موسیقی ایران در غربت پس از انقلاب تا سال ۹۱ مسیر نزولی را پیموده ولی پس از این سال با شتابی خوب پیشرفت دارد.

یو [Yu]: نام ابجدی نغمه ای در دانگ دوم، از نغمه های هفده گانه و تر قدیم موسیقی ایران.

یورش [Yureš]: از کوک های مغولی؛ معرف عبدالقادر مراغه ای.

یورمنگ [Yurmenk]: نغمه ای در موسیقی باستان، شبیه پیش درآمد امروزی است.

یوسف خان [Yusef-xân]: یوسف خان معروف به هونی، از نوازندگان مشهور و قدیمی ضرب است.

یوسف زاده، یوسف [Yusef Yusefzade]: موسیقیدان و رئیس هنرستان عالی موسیقی در سالهای ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۳ خورشیدی. یوسف زاده، تحصیلات موسیقی را در هنرستان عالی موسیقی انجام داد. او پیانو را نزد مادام ریستاک و کمپوزسیون را نزد اوربانتس که یک استاد چکسلواکی و از معملین هنرستان بود، آموخت. او در سال ۱۳۳۹ خورشیدی جهت تحصیل به اتریش رفت و پس از سه سال به ایران مراجعت نمود و بلافاصله به سمت رئیس هنرستان موسیقی تبریز انتخاب شد. او در سال ۱۳۴۵ به تهران آمد و در هنرستان عالی موسیقی به تدریس سلفژ و دیکته موسیقی پرداخت.

آ, a آد (Adam) S, s K, k S, s سرکش (Sarkes) J, j W, w جمع (Jamw) Q, q غرق (Qarq) X, x Y, y خیام (Xayyam)

Z, z زاله (Zale) C, c U, u جوب (Cub) V, v O, o وحدان (Voklan) I, i ایران (Iran) وات های (الفای) نوین برای درست خواندن

یوسف زمانی، حسن [Hasan Yusef-zamāni]: حسن یوسف زمانی در سال ۱۳۱۰ خورشیدی در سنندج بدنیا آمد. او در سال ۱۳۲۵ به مدرسه موزیک نظام رفت، و در سال ۱۳۲۸ خورشیدی همکاری خود را با رادیو رضائیه آغاز کرد. وی در سال ۱۳۳۵ به سنندج مراجعت کرد و با رادیوی این شهر همکاری نمود.

حسن یوسف زمانی در سال ۱۳۳۷ به تهران آمد. از آثار با ارزش این هنرمند میتوان به: گلبانگ، اشک مهتاب، بنالیم، یه روز میام سراغت، کولی باران، راز و نیاز و گل گشت اشاره داشت. ساز تخصصی حسن یوسف زمانی، ویلن است.

یوسف زمانی، حسین [Hoseyn Yusef-zamāni]: حسین یوسف زمانی در سال ۱۳۱۲ خورشیدی در سنندج بدنیا آمد.

در چهارده سالگی وارد مدرسه موزیک نظام شد و مدت ۳ سال دوره مدرسه موزیک نظام را در رشته ترومپت و تئوری موسیقی به پایان رسانید. او در ۲۲ سالگی به تهران آمد و در سال ۱۳۳۷ ضمن تحصیل، نوازنده ویلن در ارکسترهای رادیو ایران و هنرهای زیبا بود. او به مدت ۱۲ سال در دانشگاه نظامی، دانشکده موزیک مشغول تدریس سازهای بادی برنجی و تئوری و سلفژ بود. یوسف زمانی بعدها کار خود را در رشته آهنگسازی و نوازندگی ویلن در رادیو و تلویزیون متمرکز و بیش از ۶۰ آهنگ ساخت.

یوسف زمانی، رامین [Rāmin Yusef-zamāni]: رامین یوسف زمانی در سال ۱۳۴۶ خورشیدی در تهران بدنیا آمد. پدرش، هنرمند گرانقدر حسین یوسف زمانی است. او از کودکی نواختن ویلن و ضرب را آغاز نمود، و در سال ۱۳۶۸ خورشیدی همکاری خود را با ارکستر سنفونیک تهران بعنوان نوازنده ویلن آغاز کرد. او از اعضای ارکستر مجلسی و ارکستر سنفونیک رادیو و تلویزیون نیز میباشد.

یوسف شاه [Yuef-šāh]: از خوانندگان مشهور عهد تیموری و معاصر شاه شجاع است.

یونسی سینکی، نادر [Nāder Yunesi-sinaki]: از فارغ التحصیلان هنرستان موسیقی ملی در رشته سنتور در سال ۱۳۵۳ خورشیدی و لیسانس در رشته موسیقی ملی از هنرکده موسیقی ملی در سال ۱۳۵۸ که در حال حاضر به تدریس سنتور در دانشگاه هنر اشتغال دارد.

یونقار [Yonqār]: سازی ترکی دارای سه سیم.

آ,ā A,a آدم (Ādam) S,s K,k S,s سرکش (Sarkēš) J,j W,w جمع (Jamw) Q,q غرق (Qarq) X,x Y,y خیام (Xayyam)
وات های (الفای) نوین برای درست خواندن (Iran) ایران I,i وحدان (Vojdan) V,v O,o چوب (Cub) C,c U,u زاله (Zāle) Z,z

یهودی زاده، مرضیه [Marzye Yahudizāde]: خواننده جوان و زیبای ارکستر شیدا که عشق او سرنوشت شیدا را عوض کرد و او را از حالت عرفانی خارج نمود. این عشق شاعر را خاکستر کرد. شیدا عارف و مسلمان و مرضیه کلیمی بود و عشق شیدا به او ممنوع بود. از نکات جالب این ماجرا این بود که پس از ده ها سال، نخستین کسی که تصنیف های شیدا را خواند، مرضیه خواننده گلها بود.

پایان